

กลยุทธ์การสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือตอนล่าง
STRATEGIES SUPPORTING SUPERVISORY TRAINING BY INFORMATION
TECHNOLOGY SYSTEM IN INSTITUTES UNDER OFFICE OF VOCATIONAL
EDUCATION COMMISSION NORTHERN LOWER

สุพรรณิการ์ หรั่งกัน^{1*} ขวัญดาว แจ่มแจ่ม² และรัชณี นิธากอร์³
Supunnika Ringgun^{1*} Kwandaw Jamjang² and Ratchenee Nithakorn³

^{1,2,3}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

^{1,2,3}Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University, Kamphaeng Phet 62000, Thailand

*Corresponding Author, E-mail:mummy_art@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) พัฒนากลยุทธ์การนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 3) ประเมินกลยุทธ์การนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การวิจัยกระทำเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 278 คน และการสนทนากลุ่ม จำนวน 16 คน 2) การพัฒนากลยุทธ์การสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการศึกษากลยุทธ์ของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จด้านการนิเทศฝึกงาน 2 แห่ง แล้ววิเคราะห์สภาพแวดล้อมและจัดทำร่างกลยุทธ์โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ 3) ประเมินกลยุทธ์โดยประเมินด้านความสอดคล้อง ความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางกลยุทธ์ จำนวน 17 คน

ผลการวิจัย ปรากฏว่า 1) สภาพการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการวางแผนการ จัดโครงสร้าง การนำ การควบคุม และการประเมิน และสถานศึกษามีการนิเทศฝึกงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการในการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด 2) การนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยสรุปได้กลยุทธ์ 8 กลยุทธ์ 3) ผลการประเมินกลยุทธ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่า กลยุทธ์ที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ส่วนความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: กลยุทธ์ การนิเทศฝึกงาน อาชีวศึกษา

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the supervisory training operation, problems and needs including related factors, 2) to develop strategies for supervisory training by Information Technology System, and 3) to evaluate the strategies supervisions by Information Technology System. The research was conducted in 3 steps; 1) to study the supervisory training operation, problems and needs including related factors by using the questionnaire as a tool to collect data from 278 sample including a focus group of 16 people concerned, 2) to develop supervisions operation by Information Technology System by studying from two best practice Vocational institution successful institute. And then analysis environmental factors and draft strategies, and 3) to evaluate the strategies by 17 connoisseurs group on the relevancy, suitability feasibility and usefulness of the strategies.

The research revealed that: 1) the supervision operations by Information Technology System there were the planning to structure control and evaluate and statutes have the apprenticed training was found to be in the middle level and needs for supervision by Information Technology System were at a high and highest level, 2) The supervision by Information Technology System which be concluded 8 strategies 12 measures and 32 index, and 3) The result of evaluate by connoisseurs were at strategies supporting supervision by Information Technology System revealed that the consistency propriety and feasibility was at a high level and utility was at the highest level.

Keywords: Strategies, Supervision Training, Vocational Education

บทนำ

การฝึกงานเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เพิ่มทักษะ สร้างเสริมประสบการณ์ และพัฒนาวิชาชีพตามสภาพความเป็นจริงในสถานประกอบการหลังจากการฝึกพื้นฐานการปฏิบัติงานในสถานศึกษาแล้ว การฝึกงานช่วยให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงและสามารถทำงานได้จริง มีโอกาสได้ทำงานและใช้เครื่องจักรเครื่องมือสำหรับปฏิบัติงานอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ยังเป็นการเรียนรู้ถึงสภาพปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่ฝึกงานอย่างมีเหตุผลตลอดจนเป็นการฝึกให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ มีวินัย และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีเจตคติที่ดีในการทำงาน และมีความภูมิใจในอาชีพ (Bureau of Vocational Education Standards and Qualification, 2008)

การจัดการฝึกงานนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพนั้น เป็นงานในส่วนหนึ่งของงานบริการวิชาการของฝ่ายวิชาการซึ่งมีอาจารย์ที่รับผิดชอบโดยตรงเป็นผู้ดูแลและวางแผนการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับงานฝึกงานในสถานประกอบการให้สอดคล้องกับหลักสูตรของกรมอาชีวศึกษา ซึ่งที่ผ่านมาจำนวนนักศึกษาฝึกงานในแต่ละปีการศึกษาเป็นจำนวนมาก ซึ่งพบปัญหาในการดำเนินงาน คือ ปัญหาการนิเทศฝึกงานของนักศึกษาหรือการติดตามดูแลนักศึกษาในขณะที่ฝึกงาน กรณีที่นักศึกษาฝึกงานในหน่วยงานที่มีระยะทางไกลจากวิทยาลัยมาก ทางวิทยาลัยจึงไม่ได้เดินทางไปนิเทศนักศึกษาได้โดยตรง เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของบุคลากรที่จะเดินทางไปนิเทศ รวมถึงงบประมาณที่ต้องใช้ในการเดินทางด้วย จึงใช้วิธีการนิเทศทางโทรศัพท์คุยกับหัวหน้างานและนักศึกษา

ซึ่งบางครั้งไม่พบและไม่สามารถติดต่อกับนักศึกษาได้ และนักศึกษาไม่ติดต่อกลับทางโรงเรียนเพื่อรายงานตัว ทำให้การติดตามดูแลนักศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ และขาดความเชื่อมั่นจากหน่วยงานสถานที่ฝึกงาน อีกทั้ง วิทยาลัยมีข้อจำกัดในการนิเทศ ทำให้ตลอดระยะเวลาการฝึกงานวิทยาลัยมีการนิเทศได้ จำนวน 2 ครั้ง ทำให้ทางวิทยาลัยยังขาดความต่อเนื่องในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน ความร่วมมือในการควบคุมดูแลการฝึกงานของนักศึกษาจึงยังไม่เต็มที่เท่าที่ควร รวมถึงเมื่อนักศึกษาเกิดปัญหาในการฝึกงานการไม่ได้รับคำแนะนำแนวทางแก้ไขปัญหาย่างรวดเร็วทำให้เกิดความล่าช้าในการแก้ไขปัญหาหรือแก้ไขปัญหานั้นได้ไม่เหมาะสม

การฝึกงานมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีประสบการณ์ตรงปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงสามารถทำงานได้เมื่อสำเร็จการศึกษาและมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่ง Nankongnaeb, et al. (2011) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการนิเทศฝึกงานแบบผสมสำหรับนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ปัญหาของการบริหารจัดการฝึกงานนักศึกษาในปัจจุบัน ประกอบด้วย 1) การวางแผน พบว่า สถานศึกษาขาดการวางแผนร่วมกับสถานประกอบการตารางการจัดการไม่ชัดเจนไม่สม่ำเสมอ 2) การนิเทศ พบว่า ผู้นิเทศปฏิบัติงานนิเทศนักศึกษาฝึกงานน้อยครั้งไม่สม่ำเสมอไม่เป็นระบบ ซึ่งเกิดจากปัญหาเรื่องยานพาหนะที่ใช้ในการนิเทศมีจำนวนน้อย อีกทั้งระยะทางระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาอยู่ห่างไกลกันมาก การกระจายของสถานที่ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาทำให้ต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปนิเทศติดตามสูง นอกจากนี้ ในการจัดตารางสอน พบว่า เป็นการยากที่จะจัดให้ผู้นิเทศในสาขางานต่างๆ มีคาบว่างที่ตรงกัน ทำให้การวางแผนจัดการนิเทศติดตามยุ่งยาก 3) การวางแผนการฝึกงานที่ยังไม่มีรูปแบบแน่ชัดว่าการฝึกงานนั้นต้องทำอะไรบ้าง ทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือสถานประกอบการได้เท่าที่ควร 4) การประเมินผล ผู้มีหน้าที่ให้การประเมินขาดหลักเกณฑ์การประเมินผลการฝึกงาน และ 5) ความต้องการของสถานประกอบการ พบว่า สถานประกอบการต้องการให้มีการวางแผนร่วมกัน อีกทั้งยังต้องการให้ผู้นิเทศจากสถานศึกษาเข้านิเทศเอาใจใส่ให้คำแนะนำ พร้อมตรวจเยี่ยมการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงานในแต่ละแผนกอย่างทั่วถึง จากปัญหาดังกล่าวนี้จะเห็นว่า ไม่มีการวางแผนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในการนิเทศฝึกงาน จึงมีผลทำให้การนิเทศฝึกงานและการประเมินผลฝึกงานไม่ชัดเจน นอกจากการรายงานผลการนิเทศติดตามโครงการความร่วมมือกับภาคเอกชนและการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ปีงบประมาณ 2546 ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาการนิเทศฝึกงาน ไว้ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศฝึกงานในสถานศึกษาน้อย 2) การติดต่อประสานงานที่ดีเพื่อเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการยังไม่เพียงพอ 3) จำนวนสถานประกอบการที่รองรับหลักสูตรสถานศึกษามีจำนวนจำกัด จึงต้องส่งนักศึกษาไปฝึกงานยังสถานประกอบการในต่างจังหวัด ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทางของนักศึกษาฝึกงานและครูนิเทศ 4) ผู้ทำหน้าที่นิเทศฝึกงานและนักศึกษาฝึกงานมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนน้อย ดังนั้น ในภาพรวมจึงประเมินได้ว่าการดำเนินการการนิเทศติดตามนักศึกษาฝึกงานในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังคงมีปัญหาที่ต้องปรับแก้เพื่อให้การนิเทศฝึกงานมีประสิทธิภาพ

การนิเทศฝึกงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี 2 แบบ คือ 1) การนิเทศแบบเผชิญหน้าเป็นการนิเทศแบบปกติ (Traditional Supervision) ที่มีการพบปะระหว่างผู้นิเทศกับผู้เข้ารับการนิเทศโดยตรง และ 2) การนิเทศแบบออนไลน์ (Online Supervision) เป็นการนิเทศผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต (Office of Vocational Education Commission, 2008, p. 12) จากการศึกษาพฤติกรรมของวัยรุ่นนั้น ได้พบว่า มีความสนใจในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นอย่างดีจากปัจจัย พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีอยู่ทุกสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและมีใช้ใน

สถานประกอบการจึงเห็นว่าควรจะนำกรณีเทคโนโลยีเข้ามาเสริมในการจัดการนิเทศการฝึกงาน เพื่อแก้ปัญหาเนื่องจากข้อจำกัดของสถานศึกษาเกี่ยวกับจำนวนยานพาหนะ ซึ่งมีน้อยการกระจายจัดกระจายของสถานประกอบการและสถานที่ตั้งสถานประกอบการอยู่ห่างจากสถานศึกษาอยู่ในต่างจังหวัด การจัดการการสอนที่ไม่อาจอำนวยความสะดวกให้ผู้นิเทศเดินทางไปเป็นคณะหรือไปพร้อมกันหลายคนได้ สำหรับสถานประกอบการนั้นมีความต้องการในการนิเทศแบบเผชิญหน้าโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ออนไลน์ และสร้างความแข็งแกร่งในการนิเทศฝึกงาน

ซึ่ง Tarapituxwong (as cited in Nankongnaeb, et al., 2011) ได้กล่าวถึง การนิเทศโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศ จากการศึกษาประสิทธิภาพเกี่ยวกับการการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลจากการสรุปมีความพึงพอใจในระดับมาก เนื่องจากมีกระบวนการทำงานในส่วนช่วยเหลือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา ตรงตามความต้องการและความเหมาะสม รวมถึงการขอคำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหา ระหว่างการฝึกงาน สามารถติดต่อสื่อสารได้ทันที และได้รับการติดตามอย่างสม่ำเสมอ ทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน และสามารถรับทราบผลการประเมินตนเองอย่างรวดเร็ว ทำให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองได้ดียิ่งขึ้น และ Nankongnaeb, et al. (2011) ได้กล่าวว่า จุดเด่นหรือข้อดีของการนิเทศฝึกงานแบบออนไลน์ การนิเทศฝึกงานแบบออนไลน์ เป็นการนิเทศโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาช่วย ข้อดีของการนิเทศออนไลน์พอประมวล ได้ดังต่อไปนี้ 1) มีความเรียบง่าย การนิเทศออนไลน์มีความง่ายและเป็นกระบวนการโดยตรง สำหรับผู้ที่มีความคุ้นเคยกับการค้นหาในระบบออนไลน์ และมีทักษะในการพิมพ์เป็นอย่างดี 2) มีความสะดวก การนิเทศออนไลน์จะมีความสะดวก สบายสำหรับการใช้งานในบ้าน หรือสำนักงาน โดยไม่ต้องเดินทาง 3) ง่ายต่อการแสดงออก ในเรื่องบางเรื่องบางหัวข้อการแสดงออกโดยระบบออนไลน์จะง่ายกว่าที่จะพบปะแบบเผชิญหน้า เช่น การแสดงความคัดค้านหรือการอภิปรายแบบตรงไปตรงมา เช่น ดังคำว่า “บางสิ่งบางอย่างเขียนง่ายกว่าพูด” และ 4) สภาพที่ถาวร ในการติดต่อแต่ละครั้งจะมีการบันทึกข้อมูลต่างๆ ไว้ และนำมาอ้างอิงภายหลังได้

จากปัญหาสำคัญที่กล่าวมา ผู้ศึกษาได้ศึกษากลยุทธ์การสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง โดยมีการติดตามดูแลนักศึกษาฝึกงานในขณะฝึกงาน โดยใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลาง มีการใช้แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศทางไกลเข้าช่วยในการพัฒนาการนิเทศออนไลน์ ทำให้การนิเทศนักศึกษาฝึกงานที่มีสถานที่ฝึกงานทั้งที่อยู่ใกล้และไกลวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในเรื่องของการติดต่อประสานงานระหว่างวิทยาลัยกับหน่วยงานสถานที่ฝึกงานและการติดตามดูแลนักศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง โดยข้อมูลที่ได้ผ่านระบบยังสามารถจัดเก็บเป็นฐานข้อมูล เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของสถานประกอบการ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนที่ทำให้สามารถจัดหลักสูตร เพื่อผลิตบุคลากรที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาความต้องการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การสนับสนุนการนิเทศฝึกงาน ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การสนับสนุนการนิเทศฝึกงาน ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอนการดำเนินการ วิจัย 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหาความต้องการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 171 คน หัวหน้าแผนก จำนวน 183 คน และครูนิเทศ จำนวน 226 คน ตามลำดับด้วยแบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประกอบด้วย ครูพี่เลี้ยงจากสถานประกอบการ จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จำนวน 16 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ครั้งที่ 1 การศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการสัมภาษณ์ จำนวน 2 แห่ง ครั้งที่ 2 ดำเนินการร่างกลยุทธ์โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการจำนวน 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เป็นการประชุม เชิงปฏิบัติการผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 17 คน เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก และครั้งที่ 3 เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการร่างกลยุทธ์ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศฝึกงาน และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 15 คน และตรวจสอบกลยุทธ์ที่ยกร่างและแก้ไขร่างกลยุทธ์ให้มีคุณภาพ โดยการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์การนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 8 คน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินกลยุทธ์การนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ใน 4 ประเด็น ได้แก่ ความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน โดยใช้แบบประเมินกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดย การคำนวณ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิจัย

1. สภาพ ปัญหา ความต้องการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีดังนี้

1.1 สภาพของการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การนำ การควบคุม และการประเมิน พบว่า ด้านการวางแผนรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการกำหนดแนวทาง แผนงานปฏิทินการติดตามการนิเทศฝึกงานด้วยระบบสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา คือ

มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการนิเทศฝึกงาน ด้วยระบบสารสนเทศอย่างเหมาะสมชัดเจน ($\bar{X} = 4.09$) ด้านการจัดองค์กร รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงสร้างการบริหารการนิเทศฝึกงาน ด้วยระบบสารสนเทศกับเป้าหมายของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.05$) รองลงมา คือ มีการจัดบุคลากรที่รับผิดชอบการนิเทศฝึกงาน ด้วยระบบสารสนเทศไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสม สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 3.99$) ด้านการนำรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการกำหนดขั้นตอนเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายในการนิเทศฝึกงานด้วยระบบสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมา คือ มีการริเริ่มและพัฒนาการนิเทศฝึกงานด้วยระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.91$) ด้านการควบคุมรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการกำหนดบทบาทการดำเนินงานด้านการนิเทศฝึกงาน ด้วยระบบสารสนเทศเพื่อเป็นแนวทางในการติดตามควบคุมอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา คือ มีการกำหนดข้อมูลด้านการดำเนินงานด้านการนิเทศฝึกงานด้วยระบบสารสนเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการนิเทศติดตามควบคุมอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.92$) และด้านการประเมินรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการนำข้อมูลรอบด้านเพื่อการสรุปผลการประเมินการนิเทศฝึกงานด้วยระบบสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมา คือ มีคะแนนเท่ากัน 2 ข้อ คือ มีการนำผลการประเมินการนิเทศฝึกงานด้วยระบบสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษา และมีการใช้ข้อมูลที่เป็นจริงเพื่อสรุปผลการประเมินการนิเทศฝึกงานด้วยระบบสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.04$)

1.2 ปัญหาของการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง โดยปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนการนิเทศฝึกงาน ด้วยระบบสารสนเทศในด้านการวางแผน คือ การขาดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกในการนิเทศฝึกงาน ด้วยระบบสารสนเทศแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้ข้อมูลสภาพจริงที่มีประโยชน์ในการวางแผนด้านการนิเทศฝึกงาน (ร้อยละ 51.08) ในด้านการจัดองค์กร คือ ขาดการจัดบุคลากรที่รับผิดชอบการนิเทศฝึกงานด้วยระบบสารสนเทศได้เหมาะสม สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ (ร้อยละ 41.37) ในด้านการนำ คือ ขาดการริเริ่มพัฒนาการนิเทศฝึกงานด้วยระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 46.76) ในด้านการควบคุม คือ ขาดการกำหนดบทบาทการดำเนินงานด้านการนิเทศฝึกงานด้วยระบบสารสนเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการติดตาม ควบคุมอย่างชัดเจน (ร้อยละ 38.85) และในด้านการประเมิน คือ ขาดการนำผลการประเมินการนิเทศด้วยระบบสารสนเทศไปใช้พัฒนาการจัดการศึกษา (ร้อยละ 48.20)

1.3 ความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และทุกรายการความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีความต้องการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนและแก้ไขปัญหาในเรื่องของงบประมาณในการนิเทศฝึกงาน (ร้อยละ 58.46)

1.4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศฝึกงานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และทุกรายการปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบสารสนเทศ (ร้อยละ 47.58)

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การนิเทศฝึกงาน ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มี 8 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) เพิ่มประสิทธิภาพการวางแผนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) บูรณาการความร่วมมือการจัดทำแผนการนิเทศฝึกงาน โดยการมีส่วนร่วม 3) ปรับโครงสร้างการนิเทศฝึกงานภายในสถานศึกษาให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง 4) พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศฝึกงาน ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีคุณภาพสู่มาตรฐานระดับอาชีวศึกษา 5) ส่งเสริมการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้การนิเทศฝึกงานมีคุณภาพ 6) ส่งเสริมระบบการควบคุมติดตาม

การนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 7) ส่งเสริมการนำผลการประเมินการพัฒนาระบบการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง 8) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและสถานประกอบการในการประเมินการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง กลยุทธ์ที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องความเหมาะสม และความเป็นได้ อยู่ในระดับมาก ส่วนความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการในการสนับสนุน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากลยุทธ์การสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือตอนล่าง การศึกษาสภาพและปัญหาการสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาสภาพการศึกษาศาสนาการสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดองค์การ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงสร้างการบริหารการนิเทศฝึกงานด้วยระบบสารสนเทศกับเป้าหมายของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ส่วนใหญ่จะจัดโครงสร้างการนิเทศฝึกงานไว้ค่อนข้างเป็นระบบ เพราะทุกสถานศึกษาเชื่อว่าการจัดองค์การเป็นส่วนสำคัญของการบริหารองค์การ สอดคล้องกับแนวคิดของ Santiwong (2003) ที่กล่าวไว้ว่าการจัดโครงสร้างให้เป็นผังองค์การจะต้องกระทำอย่างพิถีพิถันให้สอดคล้องเป็นไปตามความจำเป็นและต้องการขององค์การ เพื่อให้สะดวกที่ฝ่ายจัดการจะอยู่ทำงานและบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผลการศึกษาปัญหาการสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่างจากการศึกษา พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการวางแผน ปัญหาที่สำคัญ พบว่า การขาดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ในการนิเทศฝึกงานด้วยระบบสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้ข้อมูลสภาพจริงที่มีประโยชน์ในการวางแผนด้านการนิเทศฝึกงาน มีการกำหนดแนวทาง แผนงาน ปฏิทิน การติดตามการนิเทศฝึกงานด้วยระบบสารสนเทศไม่เพียงพอ และขาดการกำหนดข้อมูลอย่างครบถ้วนเพื่อกำหนดมาตรฐานการนิเทศฝึกงาน ด้วยระบบสารสนเทศ มาจากแนวความคิดของ Santiwong (2003) กล่าวไว้ว่า การวางแผนจะเป็นงานบริหารประการแรกที่ต้องทำและจะครอบคลุมถึงงานต่างๆ ทุกอย่าง ที่จะต้องมีการนำมาพิจารณาจากพื้นฐานข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ การวางแผน เป็นความพยายามที่จะเพิ่มความสำเร็จให้สูงขึ้น แผนงานที่กำหนดขึ้นทุกชนิดไม่ว่าจะเป็น วัตถุประสงค์ นโยบาย ระเบียบ วิธีปฏิบัติ และแผนดำเนินงาน เพื่อให้ผู้ทำงานสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมาจาก

1.3 ผลการศึกษาความต้องการในการสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จากการศึกษา พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความต้องการเกี่ยวกับการสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ในภาพรวมมี

ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือ ด้านการประเมินผล และด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ส่วนใหญ่เน้นให้นักเรียนนักศึกษา มีความรู้ความสามารถและมีทักษะที่หลากหลาย ผู้บริหารและครูนิเทศจึงมีความรู้โดยเฉพาะด้านการประเมินผล และด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Khamjit (2007) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อเพิ่มคุณภาพนักศึกษาตามความต้องการกำลังคนระดับอาชีพเทคนิค พบว่า ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความร่วมมือสร้างความสำเร็จและกำหนดเป้าหมาย 2) ด้านการจัดองค์กรในการดำเนินงาน 3) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านส่งเสริมการศึกษาและอาชีพโดยใช้สื่อและวิธีการที่หลากหลาย 5) ด้านการประชาสัมพันธ์ด้วยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ 6) ด้านการติดตามและประเมินผลโดยความร่วมมือกำหนดหลักเกณฑ์ และ 7) ด้านการพัฒนาบุคลากรด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

1.4 ผลการศึกษาปัจจัยในการสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก 5 ปัจจัย ได้แก่ ด้านครูนิเทศ ด้านงบประมาณ ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านผู้บริหาร ซึ่งปัจจัยที่มีระดับมากกว่าด้านอื่น ได้แก่ ด้านครูนิเทศ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าด้านครูนิเทศเป็นบุคคลสำคัญที่ต้องใกล้ชิดทั้งกับนักเรียนนักศึกษาและบุคลากรในสถานประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ Bangmo (2008) ได้อธิบายว่าการบริหารกิจการต่างๆ จำเป็นต้องมีทรัพยากรอันเป็นปัจจัยพื้นฐานทางการจัดการ โดยทั่วไปมี 4 ประการ ได้แก่ 1) คน (Men) เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมขององค์กรนั้นๆ 2) เงิน (Money) เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ 3) วัสดุ สิ่งของ (Material) เป็นอุปกรณ์เครื่องใช้ เครื่องมือต่างๆ รวมทั้งสถานที่ด้วย 4) ความรู้ด้านการจัดการ (Management) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Mulalee (2004) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ได้แก่ ปัจจัยด้านด้านครู ปัจจัยนักเรียน ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ และปัจจัยด้านสถานประกอบการ

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

กลยุทธ์การสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง เป็นกลยุทธ์ที่ผ่านกระบวนการพัฒนาด้วยการประยุกต์รูปแบบการวางแผนกลยุทธ์แบบต่างๆ มาเป็นรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์ที่ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก การกำหนดทิศทางขององค์กร (วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ และเป้าประสงค์) และการกำหนดกลยุทธ์ มาตรการและตัวชี้วัด สอดคล้องกับแนวคิดของ Phagaphasvivat (2008) คือ การยึดหลักการพิจารณาความเหมาะสม (Suitability) ซึ่งเป็นการประเมินดูว่ากลยุทธ์ หรือทางเลือกเชิงกลยุทธ์ที่ใช้นั้นเหมาะสมเพียงไร คำว่าเหมาะสมเพียงไร นั้นหมายถึง พิจารณาควบคู่ไปกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เหมาะสมเพียงไร ในกรณีนี้อาจจะหมายถึงว่าเป็นกลยุทธ์ที่สามารถนำมาใช้

เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่มีลักษณะเป็นภัยอันตราย (Threat) หรืออาจจะ เป็นกลยุทธ์ที่อาศัยช่องว่างที่เปิดกว้างในแง่ของโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม (Opportunity) หรือเป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงจุดแข็ง พุดง่ายๆ ก็คือ ใช้จุดแข็งให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินการ หรือ อาจจะหมายถึงเป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมในแง่ที่หลีกเลี่ยงส่วนที่เป็นผลมาจากจุดอ่อนแอ (Weakness) เป็นกลยุทธ์ที่ พยายามแก้ไขจุดจุดตันที่เป็นปัญหา กล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ เกณฑ์ในการที่จะดูความเหมาะสมนั้น ก็คือ พิจารณา กลยุทธ์คู่ไปกับเรื่องของ SWOT Analysis นั้นเอง หลักเกณฑ์พื้นฐานในการประเมินกลยุทธ์ประการที่สอง ก็คือ การพิจารณาบนพื้นฐานของหลักเกณฑ์ความเป็นไปได้ (Feasibility) กล่าวคือ เป็นลักษณะของการประเมินกลยุทธ์ ที่นำมาใช้นั้นมีโอกาสเป็นไปได้มากแค่ไหน สามารถดำเนินการได้ด้วยทรัพยากรที่เรามีอยู่ เป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของภายในกรอบขององค์กร มองถึงความเป็นไปได้ในเรื่องของทิศทาง พุดง่ายๆ ก็คือ เป็นการประเมินว่ากลยุทธ์นั้นมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จบนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กร และ พื้นฐานของสภาพแวดล้อมแค่นั้นเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Schemerhorn (2005, p.62) กล่าวว่า แผนแม่บท หรือแผนปฏิบัติการหลักสำคัญขององค์กร ซึ่งองค์กรใช้เป็นตัวกำหนดทิศทางการดำเนินงานระยะยาว รวมทั้งใช้เพื่อเป็นแนวทางในการใช้ทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยทำให้ได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืนและ สอดคล้องกับแนวคิดของ Boseman, et al. (1986) กล่าวไว้ว่า การวิเคราะห์ SWOT ขององค์กรมีข้อที่ควรคำนึง 4 ประการ คือ 1) องค์กรต้องกำหนดก่อนว่า องค์กรต้องการที่จะทำอะไร 2) การวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคต้อง กระทำในช่วงเวลาขณะนั้น ไม่ควรวิเคราะห์ไว้เนิ่นนานจนเกินไปเพราะเหตุการณ์อาจเปลี่ยนแปลง ซึ่งทำให้โอกาส และอุปสรรคเปลี่ยนแปลงได้ 3) องค์กรต้องกำหนดปัจจัยหลัก (Key Success Factors) ที่เกี่ยวกับการดำเนินงาน ให้ถูกต้อง 4) องค์กรต้องประเมินความสามารถของตนให้ถูกต้อง

จากการพัฒนากลยุทธ์ดังกล่าวทำให้ได้ประเด็นกลยุทธ์การสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ 1) การส่งเสริมการวางแผนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศแบบบูรณาการ 2) การพัฒนาโครงสร้างการนิเทศฝึกงานโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) พัฒนาสมรรถนะให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ส่งเสริมควบคุมการนิเทศฝึกงานด้วยระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) พัฒนาระบบการประเมินการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นที่ ยอมรับ และมีกลยุทธ์รวม 8 กลยุทธ์ สามารถนำกลยุทธ์มาอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้

การพัฒนากลยุทธ์การสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีรายละเอียด ดังนี้

วิสัยทัศน์ สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษามีการนิเทศฝึกงานแบบบูรณาการด้วยระบบเทคโนโลยี สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ

พันธกิจ

1. วางแผนพัฒนาการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศแบบบูรณาการ
2. พัฒนาโครงสร้างการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. พัฒนาการดำเนินงานที่สนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
4. พัฒนาการควบคุมการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
5. พัฒนาระบบการประเมินการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

เป้าประสงค์

1. สถานศึกษามีแผนพัฒนาการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม
2. สถานศึกษามีโครงสร้างการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
3. สถานศึกษามีการดำเนินงานที่สนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ได้มาตรฐาน
4. สถานศึกษามีการควบคุมการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ
5. สถานศึกษามีระบบการประเมินการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ

ประเด็นกลยุทธ์

1. การส่งเสริมการวางแผนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศแบบบูรณาการ
  2. การพัฒนาโครงสร้างการนิเทศฝึกงานโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
  3. พัฒนาสมรรถนะให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
  4. ส่งเสริมควบคุมการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
  5. พัฒนาระบบการประเมินการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นที่ยอมรับ
- 2.1 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมการวางแผนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศแบบบูรณาการ มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1.1 เพิ่มประสิทธิภาพการวางแผนการนิเทศฝึกงาน ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ กลยุทธ์ที่ 1.2 บูรณาการความร่วมมือการจัดทำแผนการนิเทศฝึกงานโดยการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกลยุทธ์เกี่ยวกับสถานศึกษาต้องให้ความรู้และทักษะในการวางแผน เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถร่วมกันวางแผนได้อย่างมีและปฏิบัติตามกระบวนการวางแผนได้ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Siriniran (2007) ได้กล่าวถึงกระบวนการวางแผนเพื่อกำหนดและถ่ายทอดกลยุทธ์ไว้ว่า กระบวนการวางแผนเพื่อกำหนดและถ่ายทอดกลยุทธ์ เป็นสิ่งสำคัญที่สุดของการดำเนินธุรกิจหรือพัฒนาองค์การ เปรียบเสมือนการกำหนดยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีในการสู้รบกับข้าศึกของทหาร ซึ่งหากเกิดความผิดพลาดไม่ว่าจะจากขั้นตอนใด ก็อาจจะเกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงขึ้นได้ และสอดคล้องกับ Dennis, et al. (1997) ได้วิจัยเรื่อง ระบบการสนับสนุนในการวางแผนกลยุทธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมิติของระบบการสนับสนุนในการวางแผนกลยุทธ์ ผลการวิจัย พบว่า ระบบการสนับสนุนมี 4 มิติ คือ การสนับสนุนกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ การสนับสนุนด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ การสนับสนุนด้านการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ การสนับสนุนด้านการจัดโครงสร้างบริหารงาน

2.2 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มี 1 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ ที่ 2.1 ปรับโครงสร้างการนิเทศฝึกงานภายในสถานศึกษา ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เป็นกลยุทธ์เกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคลากรได้ตระหนักและปฏิบัติตามการวางแผนงานต่างๆ ให้มีคุณภาพมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Santiwong (2003) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดโครงสร้างให้เป็นผังองค์การจะต้องกระทำอย่างพิถีพิถันให้สอดคล้องเป็นไปตามความจำเป็นและต้องการขององค์การ เพื่อให้สะดวกที่ฝ่ายจัดการจะอยู่ทำงานและบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาสมรรถนะให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 3.1 พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีคุณภาพสู่มาตรฐานระดับอาชีวศึกษา กลยุทธ์ที่ 3.2 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

เพื่อให้การนิเทศฝึกงานมีคุณภาพ เป็นกลยุทธ์เกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างการจัดองค์กรและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Leamjui, et al. (2016) การเพิ่มพูนความสามารถและทักษะในการแก้ไขปัญหาให้กับบุคคลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ตลอดจนทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการจัดการเปลี่ยนแปลง กระบวนการต้องวางแผนเพื่อให้เกิดสิ่งที่คาดหวัง คือ 1) เพิ่มพูนศักยภาพการปฏิบัติงานในตำแหน่งให้กับบุคคลในตำแหน่งงานนั้นๆ 2) พัฒนาทักษะที่สำคัญให้กับบุคคล และ 3) ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของของบุคคล เพื่อให้เกิดแรงจูงใจและความพึงพอใจ

2.4 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมควบคุมการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มี 1 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 4.1 ส่งเสริมระบบการควบคุมติดตามการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญสำหรับการสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ถ้าการติดตามและควบคุมของสถานศึกษากับสถานประกอบการไม่มีประสิทธิภาพ การสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะไม่บรรลุเป้าประสงค์ สอดคล้องกับ Ketthai (2015) ระบบติดตามผลการเรียน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิภาพ เป็นกลยุทธ์เชิงแก้ไขจุดอ่อนเพื่อฉกฉวยโอกาส (WO) เป็นกลยุทธ์ที่มีจุดอ่อนแต่มีโอกาสนับสนุน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าระบบติดตามผลการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีการดำเนินการน้อยหรือขาดความต่อเนื่อง แต่โอกาสภายนอกเอื้อ ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง ต้องสนใจและดำเนินการพัฒนา เพราะการติดตามเป็นเรื่องสำคัญในการจัดการเรียนการสอนและสอดคล้องกับแนวคิดของ Prasertsri (2006, pp. 13-14) ได้กล่าวว่า การควบคุมและติดตามการดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่บุคคล กลุ่ม หรือองค์การ มีการติดตามการทำงานและปฏิบัติการแก้ไข หรือหมายถึง กระบวนการวัดผลการทำงานและการแก้ไข เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ

2.5 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาระบบการประเมินการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นที่ยอมรับมี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 5.1 ส่งเสริมการนำผลการประเมินการพัฒนาระบบการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง กลยุทธ์ที่ 5.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและสถานประกอบการในการประเมินการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการประเมินผลมีการดำเนินการน้อยหรือขาดความต่อเนื่อง แต่โอกาสภายนอกเอื้อ ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง ต้องสนใจและดำเนินการพัฒนา เพราะการติดตามและประเมินผลเป็นเรื่องสำคัญในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ Bureau of Vocational Education Standards and Qualification (2008) กล่าวถึงประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษาไว้ว่า เมื่อผู้เรียนฝึกอาชีพครบตามแผนการที่กำหนด ต้องการประเมินติดตามให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้ผ่านมาตรฐาน โดยคณะกรรมการร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดและดำเนินการสอบมาตรฐานฝีมือเพื่อเป็นหลักประกันในการฝึกอาชีพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและใช้กลยุทธ์หรือแนวทางการสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมจากการวิจัยนี้ ในการพัฒนาการนิเทศฝึกงานของสถานศึกษา โดยเลือกหรือสร้าง วิธีการที่ชัดเจนและนำไปปฏิบัติพร้อมทั้งปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

1.2 ควรนำกลยุทธ์ไปใช้พัฒนาสภาพการนิเทศฝึกงาน การวางแผน การจัดองค์กร การนำการควบคุม และการประเมิน เพื่อแก้ปัญหาการนิเทศฝึกงานอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

1.3 ควรนำกลยุทธ์ด้านการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพไปใช้ให้เกิดรูปธรรมชัดเจน โดยเฉพาะการจัดโครงสร้างและสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ จะสามารถพัฒนาการนิเทศฝึกงานให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องจริงจัง จะส่งเสริมให้ สามารถปฏิบัติการนิเทศฝึกงานได้สมบูรณ์ที่สุดได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อติดตาม ประเมินผลการนำกลยุทธ์การสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศนี้ไปใช้ในสถานศึกษา

2.2 แต่ละสถานศึกษาควรมีการวิจัยเพื่อจัดทำกลยุทธ์การสนับสนุนการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเอง เพื่อให้มีความสอดคล้อง ความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของตนเองและเป็นประโยชน์กับสถานศึกษา

2.3 ควรทำวิจัยโดยมีกระบวนการพัฒนาดังงานวิจัยนี้ในประเด็นอื่นที่เกี่ยวกับการบริหารและการพัฒนากลยุทธ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.4 สถานศึกษาควรศึกษาปัจจัยและสภาพของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนิเทศฝึกงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจัยสำคัญในพัฒนาระบบกลไกการนิเทศติดตามต่อไป

References

- Bangmo, S. (2008). *Organization and management* (5th ed.). Bangkok: Withayaphat. (in Thai)
- Boseman, G., Phatak, A., & Schellenberger, R. E., (1986). *Strategic management: Text and cases*. New York: John Wiley & Sons.
- Bureau of Vocational Education Standards and Qualification. (2008). *Dual vocational training management of the industrial technicians*. Bangkok: Office of Vocational Education Commission. (in Thai)
- Dennis, R. Alan, et al. (1997). *Group support systems for strategic planning*. Retrieved from <http://www.jstor.org/discover/10.2307/40398256?uid=3739136&uid=2129&uid=2&uid=70&uid=4&sid=55872312833>
- Ketthai, P. (2015). *Management strategies for quality assurance of the technical college under the Office of Vocational Education Commission*. Bangkok: Silpakorn University. (in Thai)
- Khamjit, S. (2007). *Development of the dual vocational training to increase the quality of student needs professional technical manpower* (Doctoral dissertation). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Leamjui, N., Wongnaya, S., & Sompongdam, C. (2016). Strategic development for transformational management of career colleges' administrators under the office of vocational education commission in the lower northern region. *Journal of Education Naresuan University*, 18(2), 118-130. (in Thai)

- Mulalee, C. (2004). *Factors influencing the administration of academic affairs of the dual vocational education system of the Institutes of Vocational Education in the eastern region 2* (Master thesis). Chonburi: Burapha university. (in Thai)
- Nankongnaeb, P., Ninsuk, P., & Phiriyasurawong, P. (2011). *Development of a hybrid supervision model on apprenticed training of vocational industrial students in institutes under Office of Vocational Education Commission*. *Prince of Songkla University Journal*, 22(3), 163-177. (in Thai)
- Office of Vocational Education Commission. (2008). *Dual vocational training management of the industrial technicians*. Bangkok: Office of Vocational Education Commission. (in Thai)
- Phagaphasvivat, S (2008). *Strategic management* (20th ed.). Bangkok: Amarin Printing. (in Thai)
- Prasertsri, R. (2006). *Modern management*. Bangkok: Thammasarn. (In Thai)
- Santiwong, T. (2003). *Management into the 21st Century*. Bangkok: Prachomchang. (in Thai)
- Schermerhorn, J. (2005). *Management* (8th ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Siriniran, S. (2007). *Brief strategic planning* (2nd ed.). Bangkok: C & N. (in Thai)